

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica št. 6.
Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrt 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
puat. — Za odgovor je priložiti znakom.
Telefon številka 118.

O mednarodnosti.

Trst, 24. decembra.

Mednarodnost je lepa beseda, ki jo imajo socialni demokrati vedno na jeziku. Če bi to ne bilo res, ne bi bilo prišlo do razdora v socialnodemokratskih vrstah.

Res je, da ima za delavca glavni pomen gospodarski boj, boj za zboljšanje svojega ekonomičnega stanja; istotako pa je tudi res, da igra pri tem tudi narodni boj veliko vlogo, to pa zlasti pri slovenskem delavstvu. Narodna in socialna borba je za slovensko delavstvo vsaj pri sedanjih razmerah nekaj nerazdružljivega.

To se najbolj opaža v obmejni ogroženih krajih, n. pr. pri nas v Trstu, kjer se mora slovenski delavec bojevati ne samo proti krutemu kapitalizmu, marveč tudi proti konkurenciji delavnih sil, ki jo povzročajo tujerodni delavci.

Da ne bi bili zahtevali italijanski socialni demokrati, da jim morajo biti slovenski sodruzi v vsakem oziru podložni, bi bila tržaška socialna demokracija še vedno celotna; toda, ker so hoteli slovensko delavstvo samo izrabljati, je prišlo še pravočasno spoznanje, katero se je maščevalo nad oskrnjevanjem socialnodemokratskega mednarodnega programa tako, da je od nekdanjega močnega trž. socialne demokracije ostala samo še senca.

Slovensko delavstvo je sicer nezavedno, toda toliko razsojenosti ima vendar, da se ne pusti več pitati s samimi lepo donečimi frazami, ampak da zahteva predvsem praktično izvajanje tega, o čemur je slišalo govoriti od strani voditeljev socialne demokracije na shodih, oziroma v časopisih.

Se jim zdi pač nepravilno, če se jih v mednarodni armadi smatra za manjvredne, za sužnje, ki naj bi bili drugim zmerom podložni, med tem ko vidijo, da je Italijanem in Nemcem dovoljeno, da lahko na najbolj barbarski način izražajo svoja nacionalno-šovinistična čutila v smeri proti svojim lastnim sodrugom — Slovincem.

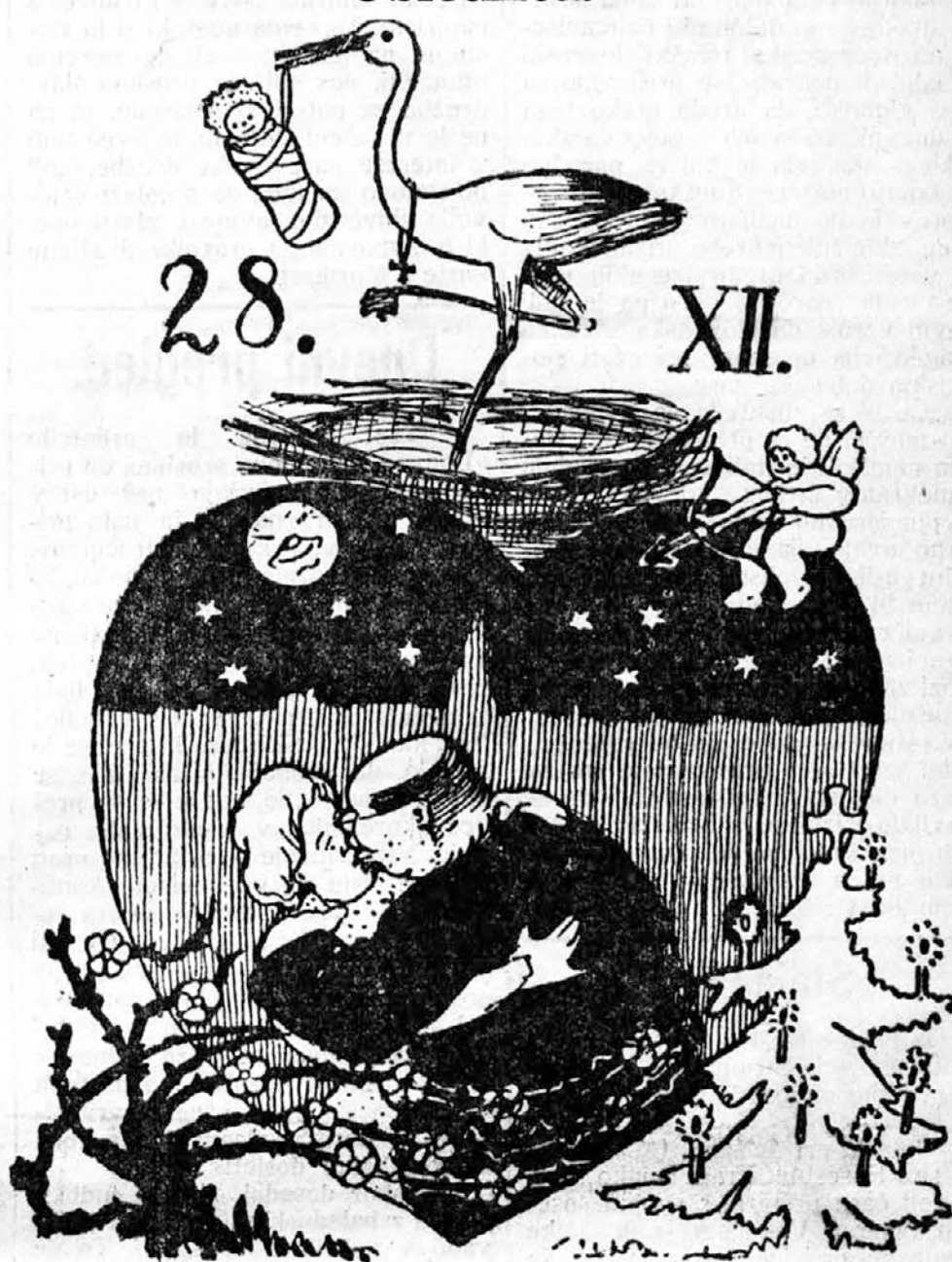
Sedanjí slovenski socialni demokrati je pač vseeno; ona se pusti zaničevati od strani nemških in italijanskih sodrugov na prav nizkoten način in niti na misel jej ne pride, da bi morala biti pravzaprav popolnoma enakopraven del v mednarodni družini. Kako postopajo n. pr. nemški socialni demokrati napram slovenskim sodrugom, o tem se n. pr. precej obširno bavi v Trstu izhajajoč »Jugoslovanski železničar« v svoji zadnji številki, kjer navaja med drugim tudi zelo značilen slučaj, da so v Celju nemški socialni demokrati vrgli slovensko socialno demokratsko organizacijo iz svojih prostorov samo zato, ker je ta organizacija po svojem imenu in poslovnem je-

ziku — slovenska!! Omenjeni list piše nadalje: »Nemški nacionalci in nemški socialni demokrati, oboji so naduti in zagazeni Nemci; razlika je samo v tem, da bi nas eni radi ponemčili v imenu nemškega imperia- lizma, drugi pa bi nas radi ponemčili v imenu in v interesu — socializma! Lahko bi navedli še celo vrsto prav interesantnih slučajev, ki vprav kričeče ilustrirajo toli opevano mednarodnost nemških socialnih demokratov. Toda ne maramo biti preobširni, saj se bomo poslužili še marsikateri prilike, da pokažemo slovenskim delavcem mednarodno zvestobo teh sodrugov v pravi luči. Le to rečemo, da je zlasti strankarska praksa nemških sodrugov na Koroškem in Štajerskem v pravicah zasmešnih internacionalnih socialnodemokratskih načelom. — Češki socialni demokrati, ki imajo poleg krepke razvite socialistične zavesti tudi nekaj narodnega ponosa, se niso dali več slepiti od blestečih internacionalnih fraz, s katerimi leti vsekakor pri nobeni priliki ne štedijo, in so iz postopanja nemških socialnih demokratov že izvajali konsekvence. Postavili so se na avtonomistično stališče ter so si poleg samostojne politične organizacije ustvarili tudi svojo samostojno strokovno organizacijo. Da se bo tudi slovenskim sodrugom hrbtišče nekoliko okrepilo na to bomo vsekakor najbrž še precej dolgo čakali. Saj so se slovenski socialni demokrati v konfliktu med avtonomisti in centralisti postavili odločno na stran centralistov in argumentov avtonomistov niti upoštevali niso. Zdelo se je, da bodo češki avtonomisti v boju proti šovinizmu svojih nemških sodrugov ostali osamljeni, saj jih je vse »obsojalo«, tudi poljski sodruzi s poslan- cem Daszinskiim na čelu so zavzeli napram njim sovražno stališče. — No, naposled so morali tudi poljski socialni demokrati z Daszinskiim vred postati drugih misli v tistem trenutku, ko so mednarodno zvestobo nemških sodrugov občutili na svoji lastni koži. — Nemški socialni demokrati v rajhu so namreč na svojem zadnjem strankinem zboru sklenili, da se poljskim socialnim demokratom prepove samostojno organizacijo in da se morajo le ti v vsakem oziru brezpogojno poravnavati devizam nemškega strankinega vodstva. Po tem sklepu je bila poljskemu social.-demokratskemu »Dzienniku robotniczemu« odtegnjena vsaka nadaljna podpora iz blagajne socialno demokratske stranke na Nemškem. Vsled tega je nastala med poljskimi in nemškimi social. demokratskimi listi izredno ostra in brezobzrna polemika, med katero so si medsebojno očitali prav lepe reči. Nastal je boj, ki je prav živo sponi- njal na kampanjo nemških centralistov in čeških avtonomistov pri nas. — Končno se je vmešal v ta spor tudi vodja poljske socialno-demokratske stranke v Avstriji, državni po-

slanec Daszinski, napisavši v ome- njenem »Dzienniku robotniczemu« članek, v katerem pravi med drugim: »Nemški sodruzi so svoje poljske brate v resnici denarno podpirali, toda za to so jim diktirali, kaj smejo govoriti in pisati. Nemški socialisti so poljske neprestano denuncirali za pa- triote in narodnjake. Sklep jenskega zbora izraža brezobzirnost k avto- nomiji narodov v federativni zvezi mednarodnega socializma. Poljski delavec v Nemčiji je dolžan vstopiti v poljsko socialistično stranko, a ne v nemško dasi hoče pripadati k med- narodni socialni demokraciji, kajti v nemški stranki je samo nekaj prive- sek! — Dobro si zapomnimo, da sodi tako o mednarodni zvestobi nemških sodrugov v nacionalnem oziru skrajno zmerni poljski socialni demokrat Daszinski. Vsekakor hud poper. Mi smo dostikrat sodili veliko milejše, pa so nam naši »slovenski« socialisti očitali, da — obrekujemo.«

Tako torej, češki in poljski so- cialni demokrati stoje pač visoko nad slovenskimi, zato tudi zahteva- jo popolno enakopravnost. Koliko vo- de bo še izteklo, poprej da bodo slo- venski sodruzi prišli s svojimi mož- gani tako daleč? Na Koroškem in Štajerskem jim delajo krivice nem- ški sodruzi — v Trstu in na Primor- skem sploh pa italijanski. Pa oni si za to prav malo belijo lase. Vsak, če ni že preveč reven na duhu, mora priti do premišljevanja, da so sloven- ski socialnodemokratski voditelji ta- ko odvisni — bodisi od nemške ali italijanske socialne demokracije, da se ne upajo skoro ganiti. Ni nam tre- ba posegati daleč nazaj — slučaj Regent nam je najboljši dokaz za našo zgorajšnjo trditve. Slovenska socialna demokracija mora pač pro- kletu slabo stati, ker se niti s prstom ni upala ganiti, ko je njenega vodi- telja za Trst, Regenta, oficijelno gla- silo tržaške italijanske socialnodemo- kratske stranke »Il Lavoratore«, prav infamno napadlo. Zadoščenja revež ni dobil nobenega, vkljub temu pa bo še znanprej lizal bič, ki ga je tako neusmiljeno moral občutiti. Oj ta nesrečna neodvisnost! Kje je tu socialna demokratska svoboda, ki se sicer vedno cedi na shodih in po časopisju, kakor najsladkejši med?

Obletnica.

V spomin na slavní dogodek pred enim letom.

Eno leto je minilo,
ko je Janez god obhajal.
se zabaval s Kamilo,
s sladkim vincom se napajal.

Ko se to je razglasilo
ni deželni zbor ga grajal,
ljudstvo ga je izvolilo,
kdo naj bi za to razsajal.

Po morali tej veselo
mi obletnico slavimo:
Fantje, pojdemo na delo,
in za narod naš skrbimo:

In zato od srca danes
vsak pošteni fant zakliči:
Živio Janez —
in nedolžni otročiči!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

Ustanovljena leta 1881.

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1881.

: obrestne hranilne :

4 3/4 %

brez odbitka rentnega

: vloge po čistih :

4 3/4 %

davka. :

Rezervni zaklad znaša nad 800.000 kron.

LISTEK

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

(Dalje.)

Vitez niti ni mislil na to, da je najenostavnejše in naposled tudi najspodobnejše sredstvo, predstaviti se dami na njenem stanovanju. Kje pa naj človek misli na vse! In tako je sklenil govoriti takoj.

Ko pa je zavil v ulico Sent-An- toan, se mu je zazdelo, da se je obraz Pariza izpremenil, kakor izpremeni včasih ocean svoje obliče ob bliž- nju burje.

Številne skupine meščanov, po- mešanih s preprostimi narodom, so korakale proti Luveru. Velika cesta se je bila izpremenila v reko ljudi, iz katere se je dvigalo preteče mirna- nje in neredkoma tudi kriki.

Kaj se je zgodilo? Pardajan si je prizadeval, da ne bi izgubil gospe v črni obleki izpred oči; stopala je kakih dvajset korakov pred njim.

Zdajci pa je nastal v množici vr- tinec; storila se je gneča, ki je za- vila črno damo in jo odnesla vitezu izpred oči. Pardajan je planil naprej, suval in pehal na vse kraje ter si de- lal ulico s komolci in pestmi — toda črne dame ni mogel najti.

Vdal se je torej toku množice, ki je prihajala še gostejša in še ne- mirnejša.

Pred njim so korakali izpodroč trije možje, orjaki z bikovimi tilniki, rdečelični in pretehi oči. In množi- ca jim je klicala na poti:

»Živel Kervjé! Živel Pezú! Živel Krusé!

»Kdo pa so ti trije sloni?« je vprašal Pardajan svojega najbližjega sosedo.

Sosed, ugleden meščan bogate zunanosti, je pogledal viteza dokaj pisano, toda videč, da nosi ob strani tako pripraven rapir, mu je odgovo- ril vljudno:

»Kako, gospod! Ali res ne po- znate Kruséja, zlatarja ob Lesenem mostu? In Pezéja, mesarja iz Cicil- ske ulice? Pa Kervjéja, vseučiliške- ga knjigarja? Kervjéje je prav poseben! Vidi se, da se ne ukvar- jate s knjigami, gospod.«

»Oprostite mi nevednost, prihaj- jam namreč z dežele,« je rekel Par- dajan. »Ah, ti možje so torej mesar, zlatar in knjigar! Dobro, zado- voljen sem, da sem videl tako važno reč!«

»Trije najboljši prijatelji njegove svetlosti vojvode Giškega!« je na- daljeval navdušeni meščan.

»Hudiča! To je za gospoda Gi-škega res velika čast!«

»Da, gospod; prosim, to so bra- nitelji svete vere.«

»Katere?« je vprašal Pardajan hladno.

»Katere?« je zazijal dedec osup- lo. »Naše vendar, gospod! Papeže- ve! Kraljeve! Kraljičine! Vere veli- kega Giza! Vere naroda!«

»Ah, izborni! In kaj hoče prav za prav ta naš vera? Saj — vera tolikih ljudi je naposled vendar le tudi nekoliko moja...«

»Kaj hoče? ... Poslušajte! ...«

Ta hip je bil Pardajan v bližini Lesenega mostu. Ogromna množica, zibajoča se v tistih dolgih in mo- gočnih valovih, ki delajo tolpe podob- ne razburkanemu morju, je kričala:

»Živel Giz! ... Smrt hugeno- tom!«

»Slišite!« je dejal meščan. »Ali slišite, kaj kliče narod? Saj veste, da je glas naroda — glas božji! ... Vox populi, vox Dei!«

»Oprostite,« je menil vitez prav krotko, »jaz ne razumem angleški.«

»To ni angleško gospod,« je dejal možak prezirljivo. To je latinščina, ki pravi, da je glas naroda božji glas.«

»To je dobro vedeti!« je dejal Pardajan. »Torej kriči v tem trenot- ku Bog sam: Smrt krivovercem!«

»Oa, gospod! In Bog sam po- zdravilja z glasom svojega ljudstva velikega Giza, zaradi katerega se je zbrala ta množica, velikega Giza, ki se pokaže danes v Parizu in pojde tod mimo v Luver! Živel Giz! Smrt Bernu! Smrt Albretovi! ...«

Ta hip je nov sunek množice lo- čil meščana od Pardajana; močna četa samostrelarjev in arkebuzirjev

je izpraznjevala okolico mostu, da napravi prosto pot za Henrika Gi-škega, čigar bližanje je bilo zbudilo med ljudstvom tolikšno radost.

Pardajan je stal ob glavi mostu, pred prvo hišo na levi strani: bila je stara, napol razpadla podrtija, najbr- že zapuščina od svojih prebivalcev, zakaj okna so bila zaprta, dočim so bile ostale hiše do streh vse polne gledalcev.

Toda vitez je opazil, da je prva hiša na desni strani, ki je stala na- sproti zapuščene bajte, takisto vsa zaprta: samo eno okno je bilo otvor- jeno, a še to je imelo gosto zamre- ženo železje.

Za tem omrežjem se je zdelo Pardajanu parkrat, kakor da vidi obraz ženske, ki je metala s svojimi žarečimi očmi plamenče poglede na množico, ki je rohnela zamolklo:

»Smrt hugenotom!«

Zakaj neki? ... Tistikrat vendar ni bilo hugenotov v Parizu. In če jih je bilo kaj, so se skrivali! Sicer pa — ali ni obetal mir, sklenjen v Sen- Žermenu, hugenotom varnosti in ne- motenega življenja v prestolnici?

Pardajan je zdajci zagledal Kruséja, Pezuja in Kervjéja, ki so te- kali naglo med skupinami in razdajali povelja. Kakor hitro so bili kje mimo, je kričalo ljudstvo na vse grlo:

»Le po njih! po krivovercih! Smrt Bernu! Smrt Albretovi!«

Nato so se postavili Krusé, Pe- zu in Bearn na levo stran mostu, tri korake daleč od viteza.

»Pri Pilatu in Barabi!« je zago- drnjel. »Zdi se mi, da bom videl še danes zanimive reči! ...«

»Aha!« je rjul v tem trenutku Krusé, »glejte, gospod de Biron pri- haja! Šepavi Biron! ...«

»In gospod de Mem, vlastelin Malasiški!« je dodal Kervjé.

»Podpisovalci senžermenskega mira!« je vresčal Pezu. »Prijatelji preklelih hugenotov! ...«

»Oh, tudi ta mir je šepav!« se je rogal zlatar na ves glas, kažoč na Birona, ki je šepal v resnici.

Krog njih pa je ljudstvo cepetalo radosti in tulilo:

»Dol s šepastim senžermenskim mirom! Smrt krivovercem!«

Krusé je dvignil oči proti za- mreženemu oknu, kjer se je zdelo Pardajanu malo prej, da vidi tisti ženski obraz. Zdaj je gledalo od on- dot moško obličje, ki se je pojavljalo izza gostega železnega paličevja. Ti- sti mož je menjal s Kruséjem nagel pogled, nato pa je izginil v notranjo- sti sobe...

Stopimo za trenotek v to hišo; rekti smo, da je bila prva na desni strani mostu.

V sobi z zamreženimi oknom se- di v prostornem naslanjaču visoka ženska, suha, vsa v črnih oblačilih, z glavbo kakor ptica roparica, z ja- strebjim nosom, stisnjenimi ustnica- mi in prodirajočim pogledom.

Ta ženska je vdova Henrika II., mati Karla IX. — Katarina de Medi- čis...

So pa še druge stvari. Mi smo že parkrat vprašali voditelje slovenske socialne demokracije v Trstu, zakaj v okrajni bolniški blagajni (ki je v socialno demokratičnih rokah) s slovenskimi delavci ne marajo slovensko govoriti, temveč jih prav sivo zbadajo in zasmejujejo, to vse seveda samo zato, ker so bili slovenski delavci tako nesrečni, da so se rodili kot sinovi slovenskih mater! Vprašali smo jih tudi, zakaj okrajna bolniška blagajna izdaja samo italijanske tiskovine in zakaj da dela slovenskim delavcem krivice pri izplačevanju podpora — zakaj da jih torej na vse štiri smatra za manj vredne? Na taka in podobna vprašanja seveda nikoli nismo dobili niti najmanjšega odgovora, zakaj tržaški slovenski socialni demokratje se prištevajo za tako globoke, da grede preko tega na dnevni red svojih »gospodarskih bojev«. Za njih je boj za narodno enakopravnost postranska stvar — čeprav imajo mednarodni program, ki ne izključuje potrebo prizadevanja po vsestranski ureditvi enakih pravic vseh narodov. To pa je tudi glavni vzrok, da slovenska socialna demokracija ne more privezati slovenskih delavcev nase.

Ce bi se postavila na samostojno stališče, če bi prenehala biti štafeta nemških in italijanskih socialnih demokratov in bi se kot taka z vso revolucionarno silo vrgla v boj v svrhu uveljavljanja svojega mednarodnega in socialističnega programa, potem bi čisto gotovo ne bil več opravičen obstoj različnih strokovnih organizacij, ki stoje dandanes v ostri opoziciji proti krivičnemu postopanju današnje jugoslovanske socialno-demokratske stranke. Tu bo vsekakor treba jasnosti. Pravzaprav pa se opaža dan za dnem jasneje, da se razvijajo razmere slovenskih delavskih organizacij na jugu ravno tako, kakor so se razvijale in se še razvijajo na Češkem.

Štajersko.

Iz poštne službe. Poštna praktikančinja Gizela Strumbil, je imenovana poštini oficijantkam II. plačilnega razreda.

Šmarje pri Jelšah. (Maščevala sta se.) Posesnik Fran Tajnko se je že del časa prepiral s svojim sosedom Ivanom Vogličem radi neke lastninske pravice. Tožarila sta že dolgo časa in te dni je sodišče odločilo v slabo Tajnkoto. Tajnko je moral zelo mnogo plačevati, kar ga je zelo razjezovalo. Sklenil je, da se maščuje nad Vogličem. V eni minolih noč je bil napad s svojo ženo v vinograd Vogliča in poruval skoro vse trte. Kar jih je ostalo — blizu sto — jih je pa porazil ter napravil s tem Vogliču do 500 K škode. Tajnkota in njegovo ženo so seveda zaprli.

Brežice. (Hitro so ga imeli.) Pred dnevi se je klatil po brežiški okoličnici nek potepuh Godler, ki je bil predsedal v ječi že celo vrsto let. Prišel je tudi v gostilno Bogovič, kjer je pazil toliko časa, da sta se zakonska Bogovič odstranila. Ko ju je videl oditi, se je spazil do blagajne in ukradel iz nje 125 K, nakar je šel »iz kraja preč«. Par dni pozneje so ga izsledili orožniki ravno, ko je s par drugimi potepuhi popival v neki drugi gostilni ter ga zaprli. Užival je le kratke čas sladkosti svoje prostosti. Ni mu bilo sojeno!

Gradec. (Nov list.) Baje ustanovi nemški poslanec Neunteufel v Gradcu nov list, tednik, ki bo imel naslov »Deutsches Zentrum«. List bo zastopal težnje stranke »Deutsches Zentrum«.

FRANCE ŠTAJER:

Gospodu kritiku se je sanjalo.

I.

»Julij je bil kakor svizec. Kakor slakor so se mu lesketali zobje, a niso vedeli, se li smeji, ali škrtja togotno. Če je siknil besedo, se Ti je zdelo la čudna: ali pase norce, ali je sam nesrečen norec. Kdo bi to uganil?«

»Tako nekako začni povest,« je učila dobra sestra sanjavega brata, »da bodo brale zvedavo Jelka, Dora, in Ruža.«

Bratec pa je odmahal z glavo: »Začela sva. Ampak kdo bo nadaljeval? Kaj naj pripovedujem? Ne znam...«

Mahoma se je razžalostil: »In če bi napisal lepo povest... Ali misliš, da me bi potem vzljubile Jelka, Dora in Ruža?«

Nejevoljno ga je zasuknila sestra: »Ampak, Vladi! Ali meniš, da dekleta obljub ne izpolnjujemo kakor fantje?«

Vladi se je globoko zamislil, da se mu je nagubalo čelo: »Čuj, Maša, morebiti bi skoval rajše gibčno pesem...«

In se je zaletel, kakor žrebiček: »Ah, Jelka, Jelka, pomladanskih dni, v moji duši hrepenenje tli. Odrekel

Na naslov družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani! Že pred časom smo brali po raznih slovenskih listih, da se bo letos izdala božičnih kart nekoliko zakasnila. Družba je javila, da dospo karte vsaj en teden pred božičnimi prazniki v razprodajo. Mi, na narodni meji smo na to čakali z nestrpnostjo, ter odlašali od dne do dne z nakupom drugih božičnih kart, a bili končno primorani poseči tako po nemških, kot po onih »Slovenske Straže«, po zadnjih prav posebnost, če je šlo za častitke izrecno slovenskim rodbinam. Čudno pri tem je, da so n. pr. v Mariboru dobili slovenski dijaki družbine karte v razprodajo, ne pa edini tamošnji slovenski trgovec s papirjem. Ta nemarnost, ki si jo zlasti mi na narodni meji ne moremo tolmачiti, nas sili, da prosimo slav. družbo za potrebno pojasnilo, to pa ne le v našem lastnem, marveč tudi v interesu naše šolske družbe, koji bo gotovo na tem, da potolaži nejevoljo slovenske javnosti, zlasti one, ki je kupovala za praznike družbine karte v Mariboru.

Dnevni pregled.

Vse čitatelje in prijatelje »Dneva« prav nujno prosimo, da priporočajo in razširjajo naš list v krogu svojih znancev in nam pridobijo čim več novih naročnikov. Čim več naročnikov, tem boljši bo list! Strašili se nismo ne velikih stroškov, ki so ob ustanovitvi vsakega lista neizogibni, in ne velikih zaprek, ki so nam jih metali na pot naši ljubi in ne ljubi prijatelji. In teh ni malo! Vse, kar klerikalno leze in gre, se je zaklelo, da ugonobe »Dan«, kar se jim pa ni posrečilo, ker je list že preveč ukoreninjen v vseh slojih naroda. Vse grmenje po prižnicah proti našemu listu in vse neštete konfiskacije — vse je bila le dobra reklama za naš list in kar je imelo biti prokletstvo, bilo je blagoslov! List ni propadal — ne — veselo je napredoval — in ako nas podpro vsi dobri prijatelji, potem se bliža »Dnevni« lepa bodočnost in lahko bo nastopil še odločnejše proti vsem sovražnikom in izkoriščevalcem slovenskega naroda, kakor doslej!

»Kakor dosedaj, bomo tudi v naprej z balkanskimi narodi in državami v dobrih odnosih.« To je fraza avstro-ogrškega zunanega ministra, pa če je to Bachtold, ali pa kdo drugi. Te dni pa sporoča »Samouprava«, organ srbske vlade, da je prisiljen ustaviti pošiljanje lista v Avstro-Ogrsko, ker je avstro-ogrška vlada vzela listu poštni debi. Res lepo se skrbi za zboljšanje razmerja med Avstro-Ogrsko in Srbijo, da se gre preprečiti pošiljanje lista srbske vlade, listu, ki je za časa balkanske vojne tako mirno in resno, brez vsakega radikalizma obiasneval dogodke. Lepa diplomatska modrost.

Poslanik Združenih držav za Balkan pri kralju Petru. Poslanik Združenih držav za Balkan, Čeh Vopička, se je te dni predstavil v Belgradu. Predložil je svoje listine in bil sprejet od kralja Petra v avdienci. Pri avdienci je kralj govoril srbsko in poslanik je odgovarjal češko. Kralj je izrazil radost nad tem, da vidi na svojem dvoru poslanika velike ameriške republike, ki je Sloven.

Na vseh koncih in krajih se dela v Avstriji na to, da ostanemo za drugimi državami in da se zopet približamo davnim dobam. Nameravani izseljeniški zakon bo Avstriji gospo-

darsko in kulturno silno škodoval in obenem tudi zmanjša pravno varnost prizadetih. Profesor narodnega gospodarstva na dunajski univerzi dr. Philippovich je v »Soc. Praxis« razložil, kakšne gorostasnosti vsebuje nameravani zakon. Ta zakon označuje za izseljenike vse osebe, ki odhajajo iz monarhije v tujino, da bi tam iskali eksistenco. Vsi pripadniki svobodnih poklicev, trgovine in finance, umetniki in tehnik, ki gredo v tujino za zaslužkom, se bodo smatrali za — izseljenice. Kdor sprejme ponudbo od gledališča, glasbene šole, banke ali tovarne v tujini, ali kdor išče v tujini mesta, da bi se tehnično in strokovno izobrazil — se bo smatral za izseljenca. S tem bo oškodovano celotno prebivalstvo in celo narodno gospodarstvo v Avstriji. Ovire, ki bodo izvirale iz zakona, bodo zmanjšale udeležbo Avstrije pri svetovnem gospodarstvu, omeje inicijativo, preprečijo poznanje napredka v tujini ali presaditev napredka v Avstrijo. Vsak izseljenec mora imeti potni list, in te potne liste bodo pa izdajali politični uradi, ki pa niso vezani na noben rok, kakor je to v Italiji. Tu bodo politični uradi lahko šikanirali. Vsak prestopnik bo kaznovan z zaporom do treh mesecev ali do 5000 K globe. In kazni bo nalagala — policija. To se pravi: izseljeniški zakon daje policijskemu komisariju isto moč, kakršno daje osnova kazenskega zakona vsakemu senatu. Res lepi časi se bližajo.

Cirknica.

Cirknica je znana po svojem Cirkniškem jezeru in po tem, da so v nji tudi klerikalci zlagali.

4.000.000 kron je izmetala avstrilska vlada za troje galicijskih volitev od leta 1907. To je v parlamentu dokazal poslanec Daszynski. Grof Stürgkh je dejal, da se denar za takšne stvari vzame iz dispozicijskega fonda. Vladi se vsako leto za dispozicijski fond dovoljuje 200.000 kron. Torej je bilo od leta 1907 v dispozicijskem fondu 1.200.000 K. Izdalo se je pa samo v Galicijo štiri milijone kron. Prav zanimivo bi bilo vedeti, odkod jemlje vlada denar. Iz dispozicijskega fonda gotovo ne, ker tam ga toliko ni. Mislimo, da kar se panamizma tiče, avstrijski krogi ne zaostajajo za ogrskimi.

Proti smrtni kazni. Prav veliko je še držav, ki mislijo, da ne morejo obstajati brez smrtnih kazni. Krvnik se jim zdi neobhoden, dasiravno tudi število onih držav ni majhno, kjer se ne ropa življenje nesrečnežev, ki res nimajo družega kot življenje. Sedaj so se proti smrtni kazni izrekli tudi zdravniki — na Ogrskem v Szegedinu in izjavili, da je za zdravnika, čigar življenska naloga je, skrbeti

za življenje, nečastno, prisostvovati krvnemu poslu — obešanju in preiskavati, če se je obešenec posrečilo ali ne. Ali najdejo zdravniki z ogrskega posnemovalce tudi drugod. Človeška dostojnost zahteva, da bi jih našli.

Povest o novomeških kameleonih. Da se tekom časa stvari v naravi spreminjajo, je popolnoma naraven pojav. Da bi pa iz rjovečega leva kar čez noč nastal rigajoč osel, to bi bil pa čudež, ki bi ga zmoglo edino božje veličanstvo. In božjemu veličanstvu se je enkrat poljubilo — menda v zabavo — da je napravilo par takih čudežev v miroljubni naši metropoli. Izbralo si je za to vele-zabavno šalo očeta Stemburja, ki ima to posebno odlično lastnost, da je v eni minuti vse, kar si le moreš želeli: liberalce, klerikale, socialiste, antikriste itd. Pred posvetnimi paragrafi je mož sakrosankten. Sicer je nekoč, ko je stopal za pogrebom prerano umrle, videl povsod pred sabo velike, rdeče črke »kriminal« in nekateri trdijo, da mu je celo slabo prišlo pri grobu, a to so stvari, ki so že davno, davno pozabljene. — Torej tega moža si je izbralo božje veličanstvo za svoj namen in ga okinčalo s poslansko imuniteto. In tedaj se je začelo pretvarjanje in prenavljanje v našem mestu. Kar tekmovali so med sabo odlični liberalci, kdo slede preje svojo narodnjaško suknjo in si natakne škapulir na junaška prsa in kdo polubi preje masne roke poslanca Stemburja. Nihče se ni oziral na to, kakšno mesto je zavzemal prej med napredno družbo. Odlični Sokol, cela procesija visokih sodnih uradnikov z nekaterimi avskultanti in odvetniškimi koncipienti, skoraj cela čislana davkarija, celo visoka vlada in čreda naprednih trgovcev — vse je hitelo v Stemburjevo hišo. In prizor za bogove! Tilnik pri tilniku, globoko upognjen k tlom, cela soba polna samih tilnikov; nad njimi pa oče župan, visoko vzleknjen in mogočen — — — In tedaj se je celo božje veličanstvo nasmejalo...

Iz Dolnjih Skopice. Novo odvetniško pisarno je otvoril dohtar Metla v Dolnjih Skopicah pri Krški vasi. V uradu je vsak dan v lastni hiši št. 1. Uraduje cel dan, razven kadar je v farovžu v Cerkljah ali na Veliki Dolini pri fajmoštru Gnezdi, kjer se navadno vrši kako važno posvetovanje. Priporočila vreden je že zato, ker je na zunaj zelo prijazen, posebno velike zasluge pa si je iztekel za časa deželnozbornih volitev. Kako bi se pa tudi Jože ne trudil, ko je plačala v farovžu vajen. Sicer se bo pa tako zgodilo, kakor zmiraj: ko koga več ne potrebujejo — pa mu dajo brco. Tako se bo tudi Jožetu zgodilo in ga za šest let ne bodo potrebovali. No, pa on je tega navajen. Ker se Jože rajše pridruži, nego moli, bo gotovo vedel za oni izrek svetega evangelija: Ako ti da kdo eno brco, pripravi se še za drugo. Torej pozor oni, ki se ravna po njegovih nasvetih.

C. kr. šol. oblasti in šola. Neštetokrat smo že omenili, da se c. kr. šol. oblasti popolnoma nič ne brigajo za svoje pravice, nasprotno so pokazali številni slučaji, da naravnost urivajo farovžem pravico in moč nad učiteljstvom. Znano je, da oddaja učiteljske službe fajmoštri in kaplani in da je izkaznica Slomškove zveze več kot vsi pohvalni dekreti in priznanja. V novejšem času se dosledno tako godi, da imajo mlajši pravico pred starejšimi, slabše kvalificirani pred boljšimi. In tako je še

takih krivic na stotine. Omeniti hočemo en slučaj, da javnost vidi, kako resnično se tepta pravice učiteljstva in kako »naklonjene« so poleg klerikalnih inkvizitorjev tudi še c. kr. šol. oblasti učiteljstvu. V nekem kraju je umrl učitelj na jetiki. Novonastavljena učna moč je prosila kr. šol. svet, da naj stanovanje desinficira, ker je bila bolezen nalezljiva. »Je že tako dobro«, so rekli »gospod« in ostalo je tako. Učitelj je prosil pomoči pri c. kr. okr. šolskem svetu. Isti je ukazal stanovanje posnažiti. Krajni šolski svet pa se je kratkoma uprl temu ukazu. Učitelj seveda ni šel stanovat v nezdravo in okuženo stanovanje, ampak si je najel sobo drugod. Župnik je poslal po ključ šolskega stanovanja in ga je šel po večkratnem zahtevanju tudi dobil. (Zakaj ne čuvajo učitelji svojih pravic? Op. pis.) Naselil je v šoli mežnarja. Torej danes čepi mežnar v šolskem stanovanju, dokim si mora učitelj iskati stanovanja drugod. C. kr. okr. šolski svet je zahteval od krajnega šolskega sveta, da naj plača učitelju stanovino in da pozove mežnarja iz stanovanja. Še danes čepi mežnar neopravičen v šolskem stanovanju in višje šolske oblasti zato, pa ne ukredujejo ničesar. Kje torej naj išče zatirani učitelj oropanih pravic? Skrbna vlada, ki si vzela šolo v svojo »varno zaščito«, kje si? Povedali smo torej ta slučaj, da bodo nazadnje vedeli tisti, ki jim to mar, da mora obupati kranjski učitelj nad vsako pravico, ki mu je po zakonu zagotovljena. — Sv. Peter je srečal v tel prazniških človeka, ki je ihtel iz vsega srca. »Zakaj jokaš?« ga je vprašal svetnik? »Kranjski učitelj sem«, je odgovoril jokajoči. In plakala sta potem oba...

Iz Bohinja nam poročajo, da je sankališče izborna, tudi drsališče »Danica« je že odprto, ker ima močan in gladek led. Za smučarje sneg v gornjih legali.

Sokol na Vrhniki priredi tudi letos svoj običajen Silvestrov večer. Vabimo torej vse prijatelje Sokola, naj se ga udeleže, ker se jim bode nudil jako zanimiv in zabaven vspored. Po polnoči ples! Vstopnina za člane 60 vinarjev, za nečlane 1 K. Kdor hoče v znamenju veselja započeti novo leto, naj politi na naš Silvestrov večer. Na svidenje torej. Nazdar!

Ogenj in samomor. Zadnjo sredo zvečer je pogorela Cvenkleva šupa blizu Leš. Škode 600 K. Ogenj je zakrivil plamni Janez Kocijan, ki se je še isto noč obesil. Ko so drugi dan mrliča prenašali, so videli, da ima črevljev in hlače močno zažgane, noge pa opečene. Iz tega sklepajo, da je s teptanjem gasil, ko mu je po nesreči nastal ogenj. Nekateri mislijo, da se mu je zbledlo, ker je močno žaloval za umrlo ženo in za sinom, ki je šel v Ameriko.

»Dan« v spovednicah. Kakor slišimo, so duhovniki adventno spoved prav pridno porabili za agitacijo proti »Dnevu«. Navadna formula za odvezo je bila: »Odveze ne dobite drugače, kakor če obljubite, da nikoli več ne primete »Dneva« v roke«. Seveda so morali ubogi »grešniki« obljubljati. To pa ne bo mnogo pomagalo, ker ga bo vsak čital tudi v bodoče, kakor bo delal tudi vse »grehe«, katerih se je spovedal.

Nepošten blagajnik. Gostilničar Mende iz Hamburga, ki je bil poleg ostrij tudi blagajnik kluba »Varno kakor zlato« je porabil 3000 mark, ki so bile klubu izročene v varstvo, za svoje potrebe. Preteklo soboto je

II.

Rahločutni bog sanj je končal povest. Kajti bilo bi trivijalno igranje z utisi, če bi privlekel na pozornost očeta ali mater s šibo.

Gospod Vladi se je torej zbudil. Ni prelep. Ni premlad. Karkoli je kdaj poskusil, mu je spodletelo. Zato je začel škrtati z zobmi in mesariti kakor tiger: postal je kritik!

In resnemu kritiku se je sanjalo, da je mlad, lep pesnik...

»Mejduš!« Bliskovito je zaklel in skočil s postelje.

»Take sanje!«

Togotno je sedel k mizi. Kot profesor v najboljših letih je zarenčal: »Čakajte, vragi ali vragovi! Danes morem spisati kritiko: Pregled o svetovni literaturi. Čakajte, mrhe! Hrgot!«

Aleksander Veliki ali celo Bojetinac Isa, bi se prestrašil tega divjega obličja, rdečepodplutih oči, rdečih uhljev, škripajočih zob, ko je začel pisati sloveči kritik...

»Pravijo, da je leposlovje lestvica, ki vodi v raj na zemlji. Jaz pa pravim: tako leposlovje, ki se je porodilo od Adama pa do dandanašnjih dni pri vseh narodih celega sveta, v vezani ali nevezani besedi, je lestev, ki vodi v blaznico.

Par opic je priplezalo najvišje! Dante, Shakespeare, Goethe, Hugo,

kurjeno sobo Jelka, Dora in Ruža. Mlade, sveže, sočnate, lepe.

Vladi je zadržel srmežljivo in stekel iz sobe. Začuden so se spogledale sošolke: »Ali je to sedmošollec? Tak otrok?!«

»Ga bi slišale, kaj je prej čvekall Sem mislila, da...« Maša se je podrgnila s kazalcem po čelu.

»Povej, no! Povej!«

»Ah, zakaj ste ga nagovorile, naj začne pisateljstvo? Prvič se ne uči drugič ne piše, tretjič nori, da se mu uhlji rdeče: Kaj bo, kaj iz tega fantazija?«

»Saj je čeden dečko!«

»Ampak ne pravite mu tega: zaljubljen je v vse tri. In zdaj bi učinil rad nekaj velikega, da bi ga vzljubile vse! Ali je to normalno?«

»Kajpak, da je! Kdorkoli se zaljubi, bi rad imponiral s čemurkoli.«

»Ampak Vladi še ni ničesar velikega ustvaril, a vendar bolega na megalomaniji. Venomer trdi, da piše rad pisma. Kajti muzejev je veliko, pravi. In njemu bi bilo zelo nerodno, če bi se po njegovi smrti prepevali muzeji za njegova pisma!«

»Sramuj se, ker zbijaš dovpite, in vrhu tega slabe dovpite, Maša!«

»Oh, Jelka, le ne zagovarjaj tepca!«

Kakor prepil je odprl vrata, divje sopihajoč. Vladi: »Hinaška! Zdal

se norčuješ! Sem poslušal za vratni! Hinaška, kača!«

Dvigal je pest, toda sestra jo je odcedila iz sobe, kakor bi se ji upirala burja v hrbet; in za njo Dora ter Ruža.

V sobi je ostala Jelka. Položila mu je roko na ramena: »Ne razburjajte se, gospod Vladi!«

Gospod Vladi pa je zaplakal kakor deklica. »Ah, kako sem nesrečen! Gospodična Jelka! Sem vse slišal. Boste mislili, da sem bedak.«

Ugovarjala je ljubko: »Ah, zakaj? Maša ima strupen jeziček. Potolažite se no! Saj Vas imam rada.«

Ko si je obrisal z levo dlanjo oči, ga je bilo sram: »Gospodična Jelka!«

»Kaj je gospod Vladi?«

»Včasih sem tako otročji. Jaz sam ne verjamem, da mi teče že 17. leto.«

Dotikala sta se in mlada kri mu je kipela. V tem hipu mu je iz nadtilnika po hrbtnici švignila sladka iskra, in z močjo je stisnil Jelko in objel ter divje poljubljal sveže mlado lepoticu.

Jelki pa je ugajal živahnofletni mladenič, ki se je hipoma razvil iz otroka.

Malce je stokala, toda poljubček je vračala s poudarkom...

Mende nato pobegnil s svojo ženo iz Hamburga. Vest pa je gostilničarja in njegovo ženo tako pekla, da sta se dne 24. t. m. v neki gostilni v Kaihudi pri Oldeslohu obesila.

Ljubljana.

— Sinoči smo bili mi od »Dneva« na sodišču radi popravka z Most od županstva. Mi tega popravka nismo priobčili, ker ni bil na njem nič podpisano. Samo beseda župan nam pa tudi ne imponira tako, da bi priobčevali takšne popravke. Z eno besedo: popravka nismo priobčili. Zato so nas tožili — sinoči smo bili na sodišču klicani in od tožbe oproščeni. Županstvo v Mostah se bo v bodoče moralo držati občinskega reda, če bo hotelo, da se bo njegove spise smatralo za uradne.

— Kranjski deželni zbor. Deželni zbor kranjski se snide v petek, 9. januarja 1914.

— »Jezušček na Kranjskem« pod tem naslovom smo objavili satiro, ki kaže, kako je prišel Zveličar drugič na svet in kaj je našel na Kranjskem. Ker smo kličje prepoznali, dobili, ni izšla satira pretekla dva dneva, ampak izide jutri in po jutrišnjem. Opozorjamo na to vse naše čitatelje. Satira je krasno ilustrirana.

— Klerikalna profesorska modrost. Modrost klerikalnih profesorjev je splošno znana. Pokazala pa se je v posebno jasni luči na včerajšnjem profesorskem zborovanju. Kakor se sliši, je neki celjski klerikalni suplent na povelje ljubljanskih klerikalnih profesorjev interpeliral predsednika »Društva slovenskih profesorjev«, katera kultura je prava krščanska ali paganska, ker se je neki član društva izrazil, da je »katoliški shod nekulturna prireditev«. Kaj je gospod predsednik nato odgovoril, nam ni znano, jasno je le, da sploh ni bila njegova dolžnost klerikalnemu petelinu na to vprašanje odgovorjati, ker predsednik ni odgovoren za nazore članov in stanovska organizacija njima namena razrešavati taka vprašanja na svojih običnih zborih. Srečna je res naša srednjošolska mladina, ki dobiha za pedagoške ljudi, ki obožujejo ono klerikalno »kulturo«, ki je proti prosveti, proti šoli, proti učitelstvu in proti vsemu, kar se drugod smatra za kulturno. Katoliški shod je bil proslava in manifestacija protikulturnega klerikalnega gibanja na Slovenskem in kot tak je bil »nekulturen«. Toda o tem naj premlajša klerikalni modroslovec sam.

— Račun brez gostilničarja. Je delal nekdo v vašem cenjenem listu v št. 726. Čitačotico nisem vedel, ali je pisec tako malo znan v Ljubljani, ali pa dela za južna vina reklamo. Če bi pisec poznal razmere bi ne mogel kaj takega trdit. Bilo je citati v ljubljanskih dnevnikih, ko sem pred par meseci anonciral južna vina, za katera se pa žali bog ravno v Ljubljani ljudje ne zanimajo. Če gostilničar kupi le par sto litrov črnine, jo mora sam popiti ali pa pustiti, da se mu skisa, torej je resnična trditve pisca, da so v Ljubljani samoglavji ljudje, ker pijo najraje takozvano kislico, »za te site«. Trditve, da si noče gostilničar nabaviti isterskega vina tudi ni na mestu. Če mi kdo poskrbi samo 10 odjemalcev, sem jaz, kakor tudi vsak gostilničar pripravljen mu preskrbeti vsakovrstnega vina po zmernih cenah. Zahtevati pa, da gostilničar nastavi sod vina, gostu, kateri popije na dan eno ali dve četrtinki je nesmisel, ker se te vrste vino ne drži in ima gostilničar končno na mesto denarja — »kis«. Kar se tiče cene, da se tako vina lahko dobi po 26—28 v, mogoče, da to vino komu vgaia za njegovo privatno porabo; če bi pa gostilničar tako vino točil bi v današnjih časih, posebno v Ljubljani, ker so ljudje posebno kar se tiče vina, jako izbirčni, svoje goste lahko na prste ene roke preštel, ker

Schiller, Ibsen, Moliere ... In na vsakem klinu čepi kak podoben bedak, kakor: Hauptmann, Klopstock, Shaw, Courteline, France, Tolstoj, Twain, Maupassant, Benelli, Baho, Petrarca, Edison, Wilde, Wagner, D'Annunzio, Strindberg, Rafael, Velasquez, Turner, kajti poleg leposlovcev opazimo sploh vse umetnike. Kdor najbolj kirikirja, nas najprej zbudi.

Vse dosedanje slovstvo je humbug. Papir, žaganje!

Pa se je izdivjal. Kako neskončno mu je odleglo. Sladko je znova zaspal.

III.

Streznjen se je zbudil. Potolažen si je dejal: »Končajmo naglo. Prekličem kritiko. Prekličem vražje sanje. Kajti: če spim, naj sanjam. Če bdim, ne sanjam. In nikomur se niti ne sanja, da se mi je sploh sanjalo kuriozno ...«

Finis.

pri takem vinu se navadno gosti šalijo, da je »pol vode pol dežja.« — Gostilničar T.

— Občinski svet ljubljanski bo imel v torek dne 30. decembra 1913, ob šestih popoldne v mestni dvorani svoj izredno sejo. Dnevni red: Javne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Finančnega odseka poročilo o poročanju mestnega zaklada za 1. 1914.

— K notici »Opraviš železnice« nam nekdo sporoča, da to vse skupaj ni drugega kot babje čenče in te so po navadi brez vsake podlage. Kdor se čuti poklicanega za kakšno razkritja — le na dan, če ima še korajžo. Pa tudi uredništvu bi se prižaneslo in pravo uslugo izkazalo, če se ga s takšnimi stvarmi ne nadleguje. Vsak naj svoje privatne križe in težave briše in čisti med štirimi stenami.

— Ipavčeva koncerta »Glasbene Matice« se definitivno vršita v ponedeljek dne 5. januarja in v torek, dne 6. januarja obakrat zvečer ob polu 8. uri v veliki dvorani hotela »Union«. Pri koncertih bo vzpored, izvzemši zborove točke vsakokrat različen. Sodelovali bodo domači slovenski umetniki: ga. Irma Polakova, operna pevka iz Zagreba (sopran), g. Josip Križaj, operni pevec iz Zagreba (bas), g. Josip Rijavec, koncertni pevec iz Dunaja (tenor), pejski zbor »Gl. Matice«, orkester pejske polka št. 27, gojenci »Gl. Matice« in člani »društvenega orkestra«. O vzporedu prihodnjic. Vstopnice se že sedaj dobivajo v trafiki gđe. Jerice Dolenceve v Prešernovi ulici.

— Sokol v Štepanji vasi priredi dne 31. t. m. skupno s Ciril-Metodo podružnico Silvestrov večer pri br. Jos. Anžiču p. d. »pri Soršu«. Spored bo obsegal skupine telovadcev, igro, alegorijo, ples in druge zabavne točke. Vabimo na to prireditev vse domačine in sploh vse prijatelje omenjenih društev, da z nami v prijetni zabavi preživijo zadnje ure starega leta. — Na zdar! — Odbor.

— Umrli so v Ljubljani: Frančiška Ravnikar, branjevka, 66 let. — Anton Miklavčič, žagar, 57 let. — Ignacij Podlogar, ubožec, 26 let. — Ivan Konstantin, delavec, 34 let. — Vera Podmelnik, rejenka, 8 mesecev. — Anton Prusnik, bivši čevljar, 77 let. — Neža Župoni, gostačeva žena, 84 let. — Primož Toni, bivši čevljar, 79 let. — Josip Suhadolnik, dninar, 63 let.

— »Za večno« drama v treh dejanjih dosega je včeraj v kino »Idealu« najlepši uspeh. Krasna inscenacija in nežno dejanje so posebnost prednost te drame. Zelo zanimiva je slika »ljudske veselice v provenca«. Mnogo smeha povzroča »knez Cervelatski«. Ta spored se ponavlja le še danes in jutri. V torek velik večer smeha!

— Loterijske številke. Gradec: 90, 76, 22, 73, 4. Brno: 89, 47, 34, 81, 75.

Trst.

Božičnica ženske C. M. podružnice v Trstu. Dvignil se je zastor v tržaški gledališki dvorani in pojavila se je pestra skupina slikovitih narodnih slovanskih noš. Ob strani pa sta stala častitljiva »Blagovestnika«, Ciril in Metod. Govorila sta s posameznimi zastopniki slovanskih plemen, ki so zaporedoma stopali iz skupine v ospredje, so pripovedovali o nadlogah in veličinah svoje usode. Poljak je obklopal svoje pogubonosno neredinstvo, Čeh povzdigoval sokolsko misel, srbski guslar opeval tužne dni svoje sužnosti, Slovenec pa lepoto in bogastvo svoje zemlje pa tudi nje zatiranje. Iz nežnih otroških grl je zadonela zategla pesem Ukrajinka in Poljaka, življenja polni češki spev, otožna a vendar izrazita pesem guslarja in kosovske devojke, oglasila se je pesem šegavega Kranjca. Vsa prireditev je napravila gniljiv vtis na občinstvo, napravila pa tudi čast malim igralcem — šentjakobskim šolskim otrokom in njega učitelstvu. Spevoigro »Blagovestnikoma« je priredil E. Adamič, deklamacijske točke pa Utva. Najprijetnejše slovanske pesmi so kaj lepo spleteno v celoto, vso godbo pa označujejo najkarakterističnejši motivi iz pesmi posameznih slovanskih narodov. Delo bi vsakakor zaslužilo strokovnega razmotrivanja. Ženska C. M. podružnica izreka tem potom priznanje in pohvalo vsem, zlasti pa g. Adamiču in g. Mahkoti, ki je z velikim trudom in tako lepim uspehom naučil mlade igralce in igralke. Tudi orkester učiteljskega osebja je krasno izvršil svojo vlogo. Po končani predstavi je nastopila deklica Torničeva, ki je izrazila zahvalo vsem šolskim dobrotnikom, izrazila jo je v pesmi, ki jo je zložila njena preprosta mati. — Božičnica so že od nekdanj pravi prazniki naših šolskih otrok, saj jih vidimo v gledališču, kot igralce in občinstvo. Posebej pa je bila še letošnja vpriporitev velikega narodnovzgojvalnega pomena. Prinesla je tudi pre-

cejšnjo vsoto za nakup oblek in obuv ubožnim otrokom. P. H.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

MINISTRSKA KRIZA V SRBIJI.

Belgrad, 27. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Vlada ima v narodni skupščini absolutno večino in dejstvo, da je vendar odstopila radi ostrega nastopa opozicije proti njej, se splošno razlaga tako, da kralj demisije ne sprejme in da vlada potem razpusti skupščino in razpiše nove volitve.

Potreba razpusta skupščine in novih volitev se čuti splošno, ker so dogodki lanskega leta in letošnjega tako važni, da je resnično potrebno, da se ljudstvo pri volitvah opredeli nasproti tem dogodkom in da določi politično smer, ki naj jo država zasleduje v novih razmerah.

Vlada se novih volitev nikakor ne boji, nasprotno, še želi si jih lahko, ker je nedvojbena, da ljudstvo odobri njeno politiko v ravno minulih težkih časih in ji izrazi zaupanje tudi za bodočnost.

Za sedaj ministrska kriza še ni rešena, ampak dolgo ne bo trpela, temveč se reši že v par dnevih.

SRBIJA IN ČRNA GORA.

Belgrad, 27. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Srbija podpira Črno Goro pri njeni ureditvi kolikor le more. Med drugim je poslala srbska vlada črnogorski vladi tudi vse zakone v ureditvi vojaških, političnih in sodniških oblastnih. Črnogorska vlada je sama izrazila željo, da dobi te zakone, ker hoče urediti vso državno upravo po srbskem vzorcu.

TEPEN BOLGARSKI KONZUL.

Belgrad, 27. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Iz Valone poročajo, da je neki Arnaut na ulici napadel in neusmiljeno pretepel tamošnjega bolgarskega konzula, ki mu je zastoni dokazoval, da je prijatelj Albancev. Pri policiji se je napadalec opravičeval s tem, da je mislil, da tene srbskega konzula! Na policiji so mu sicer povedali, da ne sme napasti in preteptati niti srbskega in sploh nobenega konzula, ali iz tega se lahko vidi, kako težko stališče bodo imeli srbski konzuli v zaostali Albaniji. Bo treba večkrat intervenirati.

ORIJEKTSKE ŽELEZNICE.

Belgrad, 27. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Pogajanja glede oriletskih železnic so se pretrgala po novem letu. Srbska vlada vztraja na svojem stališču, da se ji mora priznati pravica odkupa onih železniških prog družbe oriletskih železnic, ki teko po srbskem ozemlju, ako se pa teji njeni zahtevi ne ugodijo, je srbska vlada bala pripravljena graditi paralelne proge, ker nikakor neče, da bi bil njen promet odvisen od tute železniške družbe na njenem ozemlju. Ker tega Srbiji nihče ne more braniti, je skoraj gotovo, da se reši vprašanje v smislu njenih zahtev.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Sprejme se takoj trgovski sluga obenem hišnik. Poizve se v »Prvi anončni pisarni«. 1248-2

Kdor želi kupiti harmonike, naj se obrne name. Imam vsake vrste v zalogi, stare in nove ročnega dela, cene od 8 do 140 K. Popravila gramofonov in harmonik. P. Bizjak, Kranj 102. 1204-3

Delavnica za popravila mufov in žagarjevih čepic. Ljubljana, Stari trg. 32.

Poštna kandidatinja želi dobiti primerno — ne predrago stanovanje pri poštini, slovenski družini v Trstu. — Ponudbe z navedbo cene pod »Belokranjica«, Vinica pri Črnomlju. 1276-2.

Gospod se sprejme takoj na hrano in stanovanje. Pod »Tako!« na »Prvo anončno pisarno«. 1279-1

Išče se stanovanje z 2 sobama, kuhinjo in pritlikinami pod »Mirna stranka«, poštno ležeče. 1325-1

Eden ali več gospodov ali gospičen se sprejme na stanovanje. Več se izve v »Prvi anončni pisarni«. 1331-1

Najbolje domače belo in črno vino imam v osmici v Rojano šte. 451. in se priporočam za obilen obisk. Rudolf Košuta. 1337-2

Godbo na lok

septet (7)

odda SADAR, Skofja Loka.

Kdor hoče imeti res zanesljivo in trpežno uro, fino izdelane verižice, prsta ne t. d. naj ne prezre trdko

Ivan Ravnihar, urar

Ljubljana, sv. Petra c. 4.

Dr. Benj. Ipavic

strokovni zdravnik za ženske bolezni,

Mestni trg šte. 3, ne ordinira do 7. januarja.

Rajmund Bizjak

urar in zlatar

TRST

Campo S. Giacomo 4.

Velika zaloga žepnih in stenskih ur, regulatorjev in budilk prvovrstnih tovarn. Velika izbira urarskih potrebščin.

Za birmo!

Dolžnost vsakega zavednega botra in botre je, da se posluži v edini slovenski urarni in zlatarni

Alojzija Povha, Trst

ulica del Rivo šte. 26 (Sv. Jakob). Cene nizke. Bogata izbira.

Mlado, staro, Vsak pove:

Ta pa je za me!

Ker se samo z njim kreptam, Vedno zdrav želodc imam!

Varujte se

ponaredb!

Pristni »FLORIAN« se dobi edino od Rastlinske destilacije »FLORIAN« v Ljubljani.

KUC

zdravniško priporočeno kri tvoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštne povzetju K 450. Edina zaloga

Br. Novaković,

veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, Malage, Konjaka, žganja itd.

Ljubljana.

Naznanilo.

Radi obilega poslovanja prve dni po novem letu ne bodo se

od 2.—10. januarja 1914

odpirali domači hranilniki in iz njih sešteval denar, vendar se bodo izplačevale uloge na knjižice, ki so v zvezi z domačimi hranilniki.

Ravnateljstvo Mestne hranilnice ljubljanske.

Martin Kralj

čevljar in izdelovatelj gornjih del ov
v Ljubljani, Wolfova ulica 12.
Priporoča se slavnemu občinstvu za
vsa v to široko spadajoča dela, katera
izvršuje hitro, točno in solidno.

Razveselite Vašo so-
progo, Vašo hčer, Vašo
nevesto z najlepšim
božičnim darilom iz-
virnega

'Singer-jevega'

šivalnega stroja.

Dobi se samo s tem
izveskom in po upra-
vičenih naših zastop-
nikih Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, Kranj,
Glavni trg 119, Novomesto lekarna Berg-
man, Kočevje, Glavni trg 79.

Gramofonske plošče

z novimi
slovenskimi
posnetki
so zopet izšle in se dobe edino pri
A. Rasberger, Ljubljana
Sodna ulica šte. 5.

Največja tovarniška zaloga
najnovejših gramofonov in godbenih
automatov na Kranjskem.
Glavni zastopnik tvrdk: Avstrijske
gramofonske družbe na Dunaju, z
znamko „Angel“, in Homophon Comp.
v Berolinu znamka „Homokord“.
Plošče: Jumbo, Favorit, Odion itd.
vedno v zalogi.
: 10.000 vsakovrstnih plošč. :
Lastna delavnica za izdelavo in po-
pravljanje gramofonov in godbenih
automatov vseh vrst. — Posamezna
dela, igle, peresa, in cela kolešja.
Ceniki zastonj in franko.

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega
likerja iz zdravilnih rastlin, kateri
izborno upliva proti slabosti v
želodcu ter ga radi tega v nobeni
družini ne bi smelo manjkati.

Edna posebnost
likerja je

Zdravnik želodca.

Radi pozne sezije prodajam vse v moji zalogi
se nahajajoče blago, kakor

klobuke, čepice, potrebščine
za modistinje

po znižani ceni

MINKA HORVAT, modistinja,
Ljubljana, Stari trg šte. 21.

Mizarstvo:
Zaloga pehi tva in
tapetniškega blaga

J. Pogačnik

Ljubljana
Marije Terezije cesta
13-18 (Kolizej)

**Zaloga spalnih
ter jedilnih sob**

v različnih najnovejših slogih.

Vsakovrstno drugo

pohištvo.

Priznana solidno blago
ter najnižje cene.

**Zaloga otomanov
divanov, žimnic**

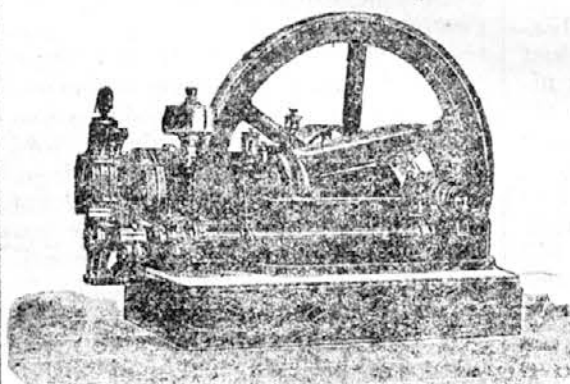
različne kakovosti;
zajamčeno trpežni izdelki.

Velika izbira
otroških vozičkov,
vsakovrstnih slik,
ogledal i. t. d.

Emanuel & Oskar Kraus

Trst, Via S. Nicolò šte. 2.

Tehnična pisarna.

Uredba popolnih industrijskih
naprav vsake vrste, dalje elek-
trične luči in sile. Glavno za-
stopstvo dražanske tvornice
plinovih motorjev prej Moric
Hille v Draždanih. Najstarejša
tvornica motorjev za nafto, se-
galni plin, bencin, bencol in plin.
Cez 10.000 motorjev v obratu.
Sijajne odlike. Strojica za ope-
karnice vsakovrstni, za ročni
obrat in na silo. Prve vrste
stroji za obdelovanje lesa firme
Adolf Aldinger v Obertürkhei-
mu pri Stuttgartu. Univerzalni
stroji za oblanje, krožne žage,
vrtalni in skobeljni (Fräsmaschi-
nen) stroji, stroji za rezanje če-
nov in za brušenje. Popolne oprave mizarstev. Stroji za obdelovanje železa. Stružniški,
vrtalni stroji, skobeljniki (Fräsmaschinen) itd. — Proračuni, ponudbe in tehnične
informacije zastonj in poštnice prosto.

Klobuke

čepice

od preproste do najfinejše izvršbe.

Moderno perilo,
: trikot perilo :
kravate, dežniki,
: galoše itd. :

Specialna, modna in špor-
tna trgovina za gospode
in dečke

J. KETTE

Ljubljana, Franc Jožefa c. 3

Ceno : osteljno per e!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivega,
dobrega, pu-
ljenega 2 K;
boljšega 2-40
K; prima pol-
belega 2-80K,
belega 4 K;
belega puha-
stega 5-10 K; velefinega snežnobelega,
puljenega, 6-40 K, 8 K; puha sivega
6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfi-
nejši prsni puh 12 K. Naročila od 5 kg
naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega
rdečega, mo-
drega, belegaali rumenega nankinga,
pernica 180 cm dolga, 120 cm široka,
z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi,
60 cm šir., polnjena z novim sivim,
prav stanovitnim puhastim perjem 16 K;
napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne
pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglav-
nice 8 K, 3-50 K, 4 K. Perna, 200 cm
dolga, 140 cm široka 13 K, 14-70 K,
17-80 K, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga,
70 cm šir. 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja
pernica iz močnega, črtastega gradla,
180 cm dolga, 116 cm široka 12-80 K,
14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od
12 K naprej franko. Lahko se franko
zamenja za nengajajoče se vrne denar.
— Natančni cenovniki gratis in franko.
S. Benisch, Dešenice 790, Češko.

Kolesarjem

shrani kolesa čez zimo v **zastonj**
primernem, proti požaru

zavarovanem prostoru. V potrebi razdre tudi
ležišča in natančno pregleda, nadomesti ob-
rabljene dele z novimi, temeljito presnaži ali
popolnoma prenovi po primerno najnižji ceni

Ana Gorec, Ljubljana

Specijalna trgovina s kolesi in deli

Marije Terezije cesta 14 (Novi svet, naspr. Kolizeja.)

Novoletna inventurna prodaja.

Ker je preostalo še mnogo blaga
se bode radi generalne inventure
razprodajalo po najnižjih cenah. Ka-
kor na primer zimske suknje prej
K 40 — K 50, sedaj K 20 — K 24.
Moderni raglani in obleke, prej po
K 30 — K 60, sedaj K 15 — K 25.

Istotako se prodaja damska kon-
fekcija pod polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.
Telephon 132.

Delniški kapital: 150.000.000 kron.
Rezervni zaklad: 95.000.000 kron.

Podružnica

Stanje vlog na knjižice, na tekoči račun ter razni kreditorji
dne 31. decembra 1912 približno 878 milijonov kron.

c. kr. priv.

Avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50, v lastnem poslopiu

sprejema vloge proti hranilnim knjižicam, katere obrestuje od dne vplačila do dne dviga; rentni davek plačuje zavod sam.
Vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti blagajniškim listom najugodnejše. — Zavod

dovoljuje kredite v tekočem računu, nadalje stavbne, hipotekarne, carinske, davčno
jamstvene kredite, remburzne kredite itd.,
eskomptira menice in devize ter preskrbuje njih inkaso,
izdaja nakazila, kreditna in priporočilna pisma na vsa tržišča tu- in inozemstva,
prodaja in kupuje tu- in inozemske rente, zastavnice, delnice in srečke ter daje
vestne nasvete pri nalaganju kapitala,
izvršuje vse posle pri založitvi vojaško-ženitvenih kavclj, nadalje kavclj in vadij
potrebnih za udeležbo pri razpisanih ofertih,
sprejema vrednostne papirje v svrhu njih shrambe in uprave,

oddaja proti ognju in vltomu sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim
zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precioze) v hranitev,
zavaruje srečke in izžrebanju podvržene vrednostne papirje proti kurznej izgubi
ter oskrbuje brezplačno revizijo izžrebajočih efektov,
vnovčuje kupone, izžrebane vrednostne papirje in valute,
dovoljuje predtjume na blago, vrednostne papirje ter sprejema borzna naročila za
tu- in inozemske borze,
preskrbuje za svoje komitente trgovske informacije na vseh tu- in inozemskih trži-
ščih itd., itd.

Centrala na Dunaju; Podružnice: Bolcan, Bregene, Brno, Celovec, Dunaj VI., Feldkirch, Jablanice, Gorica, Inomost,
Karlovi vari, Liberce, Ljubljana, Lvov, Mor. Ostrava, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.